

Jesus Kristus, världens liv

Denna text skrevs för det allmänortodoxa teologiska förberedelsemöte i Damaskus 1982 som föregick Kyrkornas Världsråds samling i Vancouver 1983 med samma tema.

Detta är inte någon genomarbetad text utan bara några snabba anteckningar avsedda att stimulera en gemensam reflektion. Den rör inte bara Jesus Kristus som person utan Jesus i sin

levande och livgivande relation med världen, samt människan i sin natur och sitt mysterium, sin tragiska verklighet, sin blindhet och sitt sökande efter Gud.

1. Världen som törstar efter liv låter livet flyta ut ur sig genom alla porer, precis som kvinnan med blödningar i evangeliet (Luk 8:41–56). Världen slits mellan begäret, livslusten och döden som förgör den: »Vem skall befria mig från denna dödens kropp« (Rom 7:24)? Det är syndens, förgängelsens, hatets och dödens lag – helvetets utposter för vilka vi fasar och som lurar på oss. Skapelsen suckar och ropar (Rom 8) – den skapelse som på gott och ont är knuten till människans öde.

2. Världen är vacker och god, den har kommit från Guds händer och har blivit till genom det skapande Ord vars märke och sigill den bär, genom Visheten som dansade inför Guds ansikte. Glädje över skapelsen, lov och ära åt Skaparen.

3. Jesus Kristus är för världen det enda sanna livet, vare sig den vet det eller ej, vare sig den accepterar det eller ej. Jesus Kristus samlar i sig hela världen och hela människohistorien. Han är dess början, dess mitt och dess slut.

4. Jesu Kristi identitet: sann Gud och sann människa.

a Hela den gudomliga fullheten bor kroppsligen i honom (Kol 2:9). Detta ord sammanfattar konciliernas hela kristologiska verk. Gudomlig fullhet betyder full gemenskap med Fadern och den Helige Ande. Jesus Kristus uppenbarar för oss Treenigheten som skapar, bär och frälser oss. Det är så som Kyrkan bekänner Jesu Kristi gudomlighet, i kontrast till alla gamla

eller nya försök att förringa honom.

b Jesus Kristus, Guds Ord, anammar mänsklighetens fullhet i och genom Andens kraft. Kyrkan bekänner Jesu Kristi mänsklighet och förkastar allt förringande av detta inkarnationsmysterium i den Helige Ande.

c I Jesu gudomliga person sker de två naturernas förening, vilket betyder

- . I att Gud verkligen finns i skapelsens mitt
- . II att denna skapelse är i stånd att hysa honom
- . III att Gud drar skapelsen till sig och låter den delta i det gudomliga livet. Gud har gjort sig fattig för att vi skall bli rika (2 Kor 8:9).

d Korset och Kristi död är den enda – unika och nödvändiga – vägen som leder världen till livet, Guds eget liv. Genom sitt frälsande offer visar vår Herre sin kärleksfulla lydnad till Fadern och sin segerrika makt över döden. Det är genom det som det gudomliga livets källa återställs i djupet av människonaturen. Den stigande rörelse som är kyrkans historiska vandring mot Guds rike anges av det avslutande skeendet i Jesu jordiska liv, hans himmelfärd och sittandet på Faderns högra sida.

5. Vi måste leva kyrkans hela liturgiska och sakramentala erfarenhet för att kunna vidarebefordra detta avgörande budskap om Guds dåraktiga kärlek, han som »så älskade världen att han gav sin ende Son...« (Joh 3:16). Det betyder att den ojämförbara rikedom i kyrkans patristiska tradition måste tillvaratas. Detta i sin tur betyder att vi idag bör göra de heligas erfarenheter genom tiderna till vår egen, en erfarenhet som vidarebefordrar detta budskap om liv och hopp till världen, människorna och kyrkorna.

6. Men budskapet om Jesus Kristus måste bli rakt igenom enkelt, så enkelt som det bara kan bli när de teologiska och patristiska kategorierna så till den grad har blivit en del av oss själva och är så införlivade och närvarande i oss att allt – tekniska termer, kunskap, historiska referenser och kritisk apparatur – stannar upp och ödmjukt drar sig undan, försvinner inför det väsentliga som är Jesu levande och livgivande person. Kyrkan är brud och tjänarinna. Det ligger i hennes sanna natur och kallelse att genom sin

genomlysta enkelhet göra sig osynlig i den evangeliska närvaron av Honom som våra ord och bilder bör låta ana och förkunna och inte svika.

7. Kristi avbild finns i djupet av varje människa som kommer till världen. Den är fördunklad och vanställd. Den Helige Ande arbetar med människan som krukmakaren med sin lera för att röja vägen, klarlägga den dolda avbilden och låta den lysa med sitt eget ljus så att hela människan får ljus i alla sina beståndsdelar.

8. Varken världen eller människan kan definieras utanför den intima närvaron av den Helige Ande, som underbygger vår existens och utgör själva dynamismen i vår vandring till Gud. Människan behöver påminnas om denna sanning. Hon behöver återfinna nyckeln till sitt mysterium, till sin natur och sitt öde. Guds avbild och det gudomliga livets anda som ger oss den Helige Ande präglar det allra djupaste av människans natur och utgör hennes mysterium.

9. Talar man om »Jesus Kristus, världens liv«, så anger man därmed också hindren som finns på vägen till Gud och sättet att komma fram på den.

10. Själva det faktum att man betraktar den demoniska kraft som finns i världen som verklig är redan helandets början. Det första steget till att driva ut ondskans krafter är att identifiera dem. Skrifterna och hela den ortodoxa traditionen talar om den bestående konflikten mellan ljus och mörker. Denna konflikt når sin höjdpunkt och uppgörelse i Kristi liv och död. Även om konflikten fortsätter under Kyrkans tid och i de troendes liv räddar oss Kristus genom sin seger över de ondas krafter och gör oss delaktiga i denna seger genom sin Helige Ande.

11. Meningen med kyrkan är att få oss att på ett personligt sätt och alla tillsammans ta del i denna kamp och ge oss Andens gåvor, segens gåvor. Hela den kristnes liv kan alltså beskrivas som en askes, ett renande och en tillväxt i Andens nåd, så att Kristi uppståndelse präglar vårt liv och vår kropp och Andens livgivande energier förnyar oss i uppståndelsens kraft.

12. Denna uppståndelsekraft fångar upp hela människans liv från födelse till död, genom kyrkans sakramentala verk. Kyrkan är själv det nya livets sakrament, Guds absoluta och bestående nyhet i vår allra mest materiella och vardagliga mänskliga tillvaro. Allt det nya i livet i Kristus, det vill säga

vår förvandling i den Helige Ande, sker genom vårt sakramentala deltagande i kyrkans liv, och det börjar med vår rening i dopets vatten. Då börjar hela vårt liv att bli till lovsång, tacksägelse, förbön och levande vittnesbörd om Kristus som lever i oss. Människan blir till vad hon alltifrån sin skapelse var bestämd att vara i Guds plan: en eukaristisk varelse, en lovsångens och gemenskapens varelse.

13. Det är genom världsalltets egen rytm och naturliga kretslopp som människan i kyrkan visar sig vara en bödens och gemenskapens varelse. De liturgiska tiderna ger ett gott uttryck för tidens och rummets helgande, för deras renande genom påskmysteriet.

14. Det finns ett nära och viktigt samband mellan kyrkans liturgiska liv och den allra djupaste bönerytmen i människan personliga liv. I sitt innersta hjärta, i det fördolda, skänker människan hela skapelsen till den gudomliga Treenigheten – hon skänker sitt lidande, sin glädje och sina behov. Denna »anatoriska« handling utgör den inre, andliga liturgin i ett renat hjärta, om vilken både Skriften och hela kyrkans andliga tradition talar. Det är när hon firar denna inre liturgi, den dolda kraftkällan till allt människoliv, som människan finner sin allra personligaste kallelse och sin allra mest universella tjänsteroll bland sina bröder och systrar. All kallelse till familjeliv, prästämbete eller klosterliv finner där sin sanning och bekräftelse.

15. Treenighetens rike utgör »programmet«, den inre rörelsen och fullkommandet av allt mänskligt äventyr, men vägen till riket är kärleken i alla dess former och med alla dess krav. Det är enbart i Jesus, känd eller dold, som människan kan älska sin nästa och själv bli till en nästa, inte längre vara fiende. I Jesus fylls kärleken av barmhärtighet, medlidande, ömhet, tålmod, ödmjukhet, hänsyn, finkänslighet och humor. Och kärleken till ens fiender blir det yttersta kännetecknet på Andens verksamhet och förnyelsen i Anden.

16. Man kan inte förkunna livets och hoppets budskap i världen idag utan att vända sig till dem som lider av förföljelse, nöd, hunger och orättvisa. Evangeliet ger oss inte något program för sociala eller politiska reformer, men det uppmanar människan till att vittna i världen om rättvisa och bli till tecken på kärlek och tröst. Evangeliet uppmanar oss till att förkasta

uppdelningen av världen i rika och fattiga områden, att göra kyrkan ännu mera till en avbild av saligprisningarnas »fattiga« och känna igen de tecken på den sista tidens prövningar som Jesus förkunnade. Men över allt annat kallar oss evangeliet till att bli människor som delar med sig, som är barmhärtiga och som genom sin kärlek visar sanningen i Jesu kärleksbudskap: »Se hur de älskar varandra.« För att Kristi budskap om liv och kärlek skall bli trovärdigt krävs det emellertid en lång vandring genom omvändelse och bot. Ingenting annat kan förvandla vår sociologiserade och politiserade kristendom till verklig Kyrka, levande källa till och symbol för gemenskap, kärlek och liv.

Boris Bobrinskoy